

Hemmeligheten bak hø

Slik unngår du å la deg rive med av frykten og grådigheten som tidvis preger finansmarkedet.

■ **THOMAS HILMERSEN**
thomas.hilmeresen@finansavisen.no

Blant akademikere er det godt kjent at fondsinvestorer som gruppe har gjort det langt verre enn fondene selv.

Hovedårsaken er at det typisk spyttes langt mer penger inn i denne typen produkter nær børsstopper enn nær bunene.

Hvor mye mindreaktning det er snakk om varierer fra undersøkelse til undersøkelse. Anslagene varierer fra rundt et prosentpoeng til over seks prosentpoeng. I alle tilfeller regnes effekten som større enn både valget av investeringsprodukter og risikofordelingen.

Hold deg til planen

Disiplinert adferd innebærer at man over tid holder seg til sin formuesplan, uavhengig av markedsklimaet, sier partner Christian Kallevig Arnesen i Finansco.

– Mange anser seg som disiplinerte investorer, men når denne disiplinen i en periode med markedsfall utfordres, er det likevel noen som må påminnes hva som er best for den langsiktige avkastningen.

Et første steg, ifølge spareøkonom Bjørn Erik Sættem i Nordnet, er å bestemme hvilken aksjeandel du burde ha i porteføljen.

Dette avhenger igjen av hvor store verdifall du tåler. Børsindeksene har flere ganger stupt over 50 prosent, etter flere år med oppgang.

Avhenger av jobben

– Avdekning av risikovilje er et vesentlig element, men avdekning av risikoevne er også viktig, tilføyer

ANBEFALER GRUNDIG PLANLEGGING: Partner Christian Kallevig Arnesen i Finansco. FOTO: EIVIND YGGESETH

RÅDGIR NORDNETS KUNDER: Spareøkonom Bjørn Erik Sættem. FOTO: IVÁN KVERME

VURDERER RISIKOEVNE: Investeringdirektør Tore André Lysebo i DNB Private Banking. FOTO: STIG B. FIKSDAL

investeringdirektør Tore André Lysebo i DNB Private Banking.

Lysebo mener generelt at investorer med høy jobbusikkerhet burde ta mindre risiko i sin portefølje enn dem som har tryggere jobber.

– Det er imidlertid vanskelig å estimere jobbusikkerhet, da det både handler om sannsynligheten

GRÅDIGHET OG FRYKT: Oslo Børs er ikke stedet for følelsesbaserte beslutninger.

for å miste eksisterende jobb og sannsynligheten for å få ny innen rimelig tid, tilføyer han.

Ikke skrevet i stein

De tre rådgiverne innrømmer at spareplaner ikke er skrevet i stein og at de må endres, dersom viktige forhold tilsier det.

– At man mister jobben eller blir skilt er to eksempler, sier Nordnets spareøkonom.

– Da reduseres spareevnen og kanskje også risikoviljen; kanskje får du behov for pengene tidligere enn planlagt – for eksempel hvis du må etablere deg på nytt etter en skilsmisse.

I praksis innebærer dette typisk at beløpene som investeres i aksjemarkedet reduseres.

Påvirkes av syklusen

Eksterne forhold kan også påvirke hvor mye som skytes inn i spesielt gode tider: At folk investerer ekstra mye nær toppen, skyldes ikke bare at de er «grådige».

I tillegg kan tilgangen på investerbar kapital være ekstra god i høykonjunkturer.

Blant annet er bonusutbetalingene større, eiendommer kan selges raskere og for høyere priser, og det er lettere å få godt betalte jobber.

– Korrelasjonen mellom inntekt og markedsutvikling er særlig høy for dem som jobber i finanssektoren, påpeker Lysebo.

– For andre med resultatbasert lønn kan sammenheng mot generell økonomisk utvikling være viktigere.

Kan senke risikoen

Sættem viser til at en gradvis innfasing av kapital i markedet kan fungere, dersom man mottar uvanlig store pengebeholdninger, for eksempel som følge av boligsalg.

– Med en månedlig spareavtale kan man redusere timingsrisikoen, sier han.

– Historisk har engangsinn-

skudd imidlertid gitt høyere snittavkastning enn innfasing av det samme beløpet, siden aksjemarkedet har steget på lang sikt.

Lysebo legger til at personer med en inntekt som avhenger mye av den økonomiske konjunkturen eller markedet kan forsøke å forutse sin lønnsutvikling og spre investeringene relativt jevnt over tid.

– Et siste element kan være å legge et verdsettingsfilter på toppen av spareplanen, det vil si at man forsøker investeringer ved kraftige fall, sier han.

Bli mer disiplinert

– Hvilke psykologiske grep kan man bruke for å beholde disiplinen i perioder med kraftige børsfall?

– En god formuesplan kan gjøre deg mer komfortabel med din investeringstilnærming og dermed redusere sannsynligheten for ufordelaktig adferd, hevder Arnesen.

– Dessuten får følelser ofte en

In connection with listing on Oslo Børs ISIN: NO 001 0824188

Bulk Industrier AS FRN senior secured open bond issue 2018/2021

Outstanding Amount: NOK 950 000 000
Issue date: 18 June 2018
Maturity date: 26 May 2021

Complete documentation will be available on:
www.oslobors.no

Arctic Securities ASA
as Manager for the issuance of the Bonds.

Øy avkastning: Disiplin

FOTO: IVÅN KVERME

Disiplinert aksjehandel

Megler Fredrik Brekke i DNB Markets ser altfor mange investorer som glemmer kursmål og «stop-loss»-nivåer, når markedet svinger mye.

Brekke mener disiplin er kritisk, også for dem som handler aksjer og ikke bare verdipapirfond.

– Jeg ser alt for mange investorer som endrer sin strategi etter hvert som markedet endrer seg, forteller han.

– Enten greier de ikke å ta gevinst, når de har nådd sitt kursmål – grunnet frykt for å miste eventuell videre oppgang – eller å selge posisjonen, når kursen har falt til «stop-loss»-nivåer.

Ulike investortyper

Et godt første steg er å avgjøre hvilket fokus du skal ha som investor, ifølge DNB-megleren.

Langsiktig verdi, kortsiktig trading, long/short-posisjonering, teknisk analyse og utbytte er populære muligheter.

– Du må vite hvorfor du investerer i et spesielt case eller marked, råder Brekke.

Han legger til at det er helt akseptabelt å sitte lenge på en posisjon, dersom ny informasjon tilsier ytterligere kursløft. På samme måte må man selge, dersom den opprinnelige grunnen til kjøpet ikke lenger er korrekt.

– Langsiktig investering krever at man følger med på posisjonene, og det er ikke noe vits å bli sittende langsiktig i et selskap som ikke har livets rett, utdyper megleren.

Andeler i selskaper

Brekke anbefaler at langsiktige in-

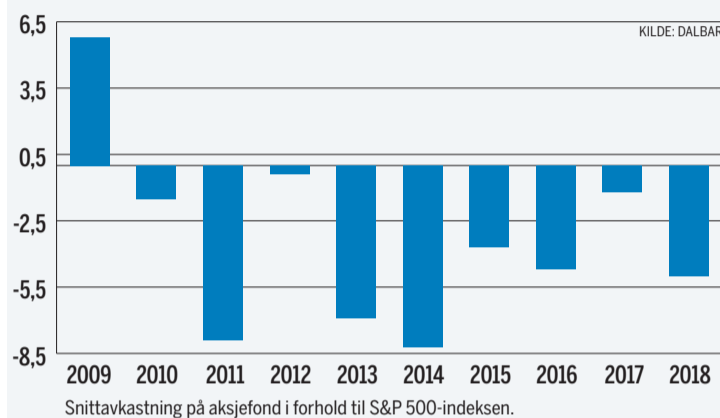
større rolle i investeringsbeslutninger, dersom man håndterer egne plasseringer enn om man setter den jobben ut til en profesjonell part.

Finansco-partneren mener at man uansett burde forberede seg på at formuesplanen aldri vil stemme 100 prosent med

hvordan markedet utvikler seg.

Ifølge Sættem kan også et fokus på rebalansering gjøre det lettere å være disiplinert. Strategien innebærer at man konsekvent opprettholder aksjeandelen ved å kjøpe mindre aksjer, etter at de har steget mye, og mer, etter børsfall.

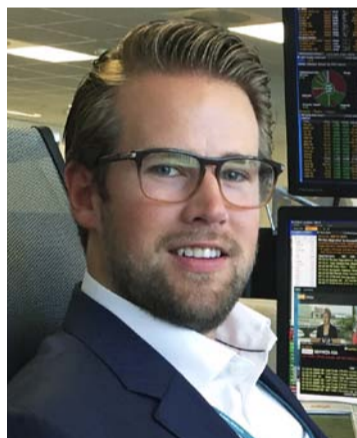
FONDSINVESTORERS MER- OG MINDREAVKASTNING PR. ÅR (USA)

HOVEDÅRSAKENE TIL FONDSINVESTORENES MINDREAVKASTNING (USA)

Manglende tilgang på penger for investering	0,54%
Planlagt eller uplanlagt pengebehov	0,68%
Forlåttnings- og administrasjonskostnader	0,79%
Frivillig investoradferd	1,50%
Sum	3,52%

FOR DE 20 ÅRENE FREM TIL 31.12.2015. KILDE: DALBAR

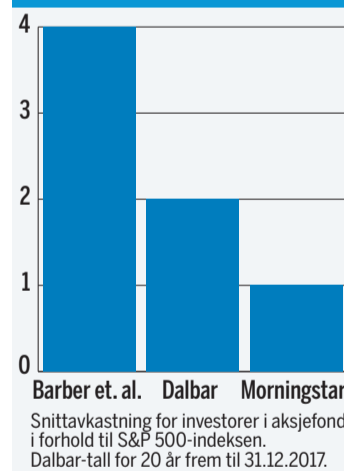
PLUKKER AKSJER: Megler Fredrik Brekke i DNB Markets.

FOTO: DNB MARKETS

vestorer opprettholder disiplinen ved å tenke på aksjer som andeler av et selskap – i stedet for verdipapirer med volatile kurser.

– Dersom du derimot vet at dette er penger du trenger på kort sikt, så er ikke aksjemarkedet et sted å

FONDSINVESTORERS FAKTISKE MINDREAVKASTNING (USA)

plassere dem, presiserer Brekke.

– Da må man eventuelt gjøre kortsiktige handler, og da kreves det god risikostyring, og høyere grad av oppmerksomhet.

Er ditt selskap forberedt på IFRS 16?

1. januar 2019 var en merkedag for børsnoterte selskaper: IFRS16 trådte i kraft, med krav om at selskapets leie- og leasingavtaler skal balanseføres.

Med vår unike IFRS16-løsning registreres og forvaltes alle selskapets leie- og leasingavtaler.

Løsningen gir en rask og nøyaktig beregning av alle de nye tallene til balansen og resultatregnskapet.

Men nå haster det! Som revisor vil kunne bekrefte: Det er ikke frivillig å oppfylle kravene.

Kontakt oss i dag på 815 66 355 eller lasse.sten@houseofcontrol.no

HOUSE OF CONTROL